

Ομιλία του Γεώργιου Χαντζηνικολάου, Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου
της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών,

στη Διαρκή Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων της Βουλής των Ελλήνων με
θέμα ημερήσιας διάταξης:

**«Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής, από τον Υπουργό Οικονομικών, κ.
Χρήστο Σταϊκούρα, σύμφωνα με το άρθρο 36 παρ. 5 του Κανονισμού της
Βουλής, σχετικά με τη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος, τις
προκλήσεις και τις προοπτικές του, με έμφαση στη διαχείριση των μη
εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων»**

19 Φεβρουαρίου 2021

Αξιότιμε κ. Πρόεδρε, Αξιότιμοι Κύριοι Υπουργοί, Κυρίες και Κύριοι Βουλευτές

1. Η πλήρης υλοποίηση των δεσμεύσεών μας

Με την ιδιότητα του Προέδρου της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών, και εκ μέρους των μελών του Διοικητικού της Συμβουλίου αλλά και των Διευθυνόντων Συμβούλων, σας ευχαριστώ θερμά για τη σημερινή σας πρόσκληση και την ευκαιρία που μας δίνεται να καταθέσουμε τις απόψεις μας στα σημαντικά θέματα που αφορούν την χρηματοδότηση και την εν γένει στήριξη της οικονομίας.

Τελευταία φορά βρέθηκα ανάμεσά σας, στις 23 Ιουνίου 2020, στο πλαίσιο αντίστοιχης πρόσκλησης. Τότε οι συνθήκες ήταν κάπως διαφορετικές. Είχε ολοκληρωθεί ο πρώτος κύκλος της καραντίνας (του lockdown) λόγω της επιδημιολογικής κρίσης, αλλά δεν γνωρίζαμε ακόμη, τη διάρκειά της και τις επιπτώσεις που θα είχε στην ελληνική οικονομία και κυρίως στο επιχειρείν.

Στο πλαίσιο της τότε τοποθέτησής μου, είχα αναλάβει μία συγκεκριμένη δέσμευση και είχα προβεί σε μία δήλωση. **Ότι το ελληνικό τραπεζικό σύστημα θα στήριζε τις επιχειρήσεις με νέες χρηματοδοτήσεις**, αλλά και με αξιοποίηση όλης της εποπτικής ευχέρειας, να μεταθέσει το χρόνο πληρωμής των οφειλόμενων δανείων από επιχειρήσεις και νοικοκυριά.

Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα όχι μόνο τήρησε τις υποσχέσεις του, αλλά και τις υπερέβη.

Μιλούσαμε για διοχέτευση ρευστότητας 15 δις. ευρώ από το ελληνικό τραπεζικό σύστημα. **Φτάσαμε τα 20,5 δις.** Όπως ενδεχομένως θα έχετε διαβάσει αρχές του έτους, δώσαμε στη δημοσιότητα ένα απολογιστικό δελτίο τύπου, με το

σύνολο των χρηματοδοτήσεων όπου φαίνεται ότι **η συνολική χρηματοδότηση της οικονομίας στο 2020 έφτασε τα 20,5 δισ.** ευρώ.

Το ποσό αυτό αποτελεί την υψηλότερη ετήσια χρηματοδοτική ροή της τελευταίας δεκαετίας στη χώρα μας. Από τα 20,5 δισ., τα 14 δισ. προήλθαν από τα δανειακά προγράμματα των τραπεζών.

Επίσης, αξιοποιώντας τα προγράμματα της πολιτείας, **χρηματοδοτήσαμε πάνω από 30 χιλιάδες, κυρίως μικρομεσαίες επιχειρήσεις, διοχετεύοντας προς αυτές 6,5 δισ. ευρώ** από τα δύο εγγυοδοτικά προγράμματα της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας πετυχαίνοντας επίδοση – ρεκόρ ως προς την απορροφητικότητα κεφαλαίων, που έφτασε το 95%.

Έχω στη διάθεση του Κοινοβουλίου, σχετικό αναλυτικό πίνακα, από τον οποίο προκύπτει ποιες κυρίως επιχειρήσεις στηρίχθηκαν. Ειδικά το εμπόριο, ο κλάδος που δέχθηκε το σοβαρότερο πλήγμα από την επιδημιολογική κρίση, απορρόφησε το 25.45% της συνολικής χρηματοδότηση (δηλαδή συγκεκριμένα 5 δισ. ευρώ).

Εκταμιεύσεις επιχειρηματικών δανείων 2020		
€ χιλ.	Σύνολο Έτους(*)	%
Εμπόριο	5.035.269,63	24,50
Λοιποί κλάδοι	1.879.233,19	9,14
Μεταφορές (πλην ναυτιλίας) και αποθήκευση	1.751.807,86	8,52
Πετρελαιοειδή	1.572.795,11	7,65
Ναυτιλία	1.533.867,50	7,46
Καταλύματα	1.380.375,58	6,72
Βιομηχανία τροφίμων, ποτών και καπνού	1.160.419,29	5,65
Ενέργεια	1.153.844,90	5,61
Λοιπές μεταποιητικές δραστηριότητες	862.832,00	4,20
Κατασκευές	715.348,67	3,48
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	629.487,76	3,06
Αγροτικές Δραστηριότητες	495.672,38	2,41
Χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις	441.605,39	2,15
Χημική και φαρμακευτική βιομηχανία	432.849,05	2,11
Μεταλλουργία	418.129,47	2,03
Τηλεπικοινωνίες, πληροφορική & ενημέρωση	255.641,24	1,24
Υγεία	244.574,30	1,19
Ηλεκτρονικά προϊόντα και μηχανήματα	192.245,49	0,94

Βιομηχανία χάρτου, ξύλου και επίπλων	166.593,62	0,81
Κλωστοϋφαντουργία	115.295,86	0,56
Εστίαση	111.913,94	0,54
Δημόσια διοίκηση	2.300,00	0,01
ΣΥΝΟΛΟ	20.552.102,23	100

Οι ίδιες διαπιστώσεις για τη σημαντική πιστωτική επέκταση έγιναν πρόσφατα και στο Συμβούλιο Ρευστότητας, το οποίο συνεδριάζει τακτικά υπό τον συντονισμό του Υπουργείου Οικονομικών. Η πιστωτική επέκταση του 2020 ήταν η μεγαλύτερη της τελευταίας δεκαετίας.

2. Γιατί δεν έχουν όλες οι επιχειρήσεις πρόσβαση σε τραπεζικό δανεισμό

Υποθέτω ότι κατά τη συζήτηση θα μου θέσετε ξανά το ερώτημα ότι δηλαδή οι ελληνικές τράπεζες έχουν πλεονάζουσα ρευστότητα, λόγω ευρώ-συστήματος, αλλά και λόγω της αύξησης των καταθέσεων. Αλλά, παρ' όλη την άφθονη ρευστότητα, το τραπεζικό σύστημα δεν ανταποκρίνεται στις χρηματοδοτικές ανάγκες της οικονομίας.

Η παρατήρηση αυτή είναι ακριβής κατά το ήμισυ, αλλά και η απάντηση περίπου αυτονόητη. Όντως, το τραπεζικό σύστημα έχει αυτή την περίοδο μεγάλη ρευστότητα για τους λόγους που αναφέρθηκαν. Όμως, η μεγάλη ρευστότητα δεν συνεπάγεται αυτόματα πιστωτική επέκταση.

Το έχω τονίσει κατ' επανάληψη, και θα μου επιτρέψετε να το ξαναπώ, **ότι δεν μπορούν να έχουν πρόσβαση σε δανεισμό οι επιχειρήσεις και ιδιώτες που δεν ικανοποιούν τα βασικά τραπεζικά κριτήρια**. Οι λόγοι που τα βασικά τραπεζικά κριτήρια ενδέχεται να μην ικανοποιούνται από αυτές τις οικονομικές μονάδες, είναι πολλοί: Είτε γιατί έχουν μη εξυπηρετούμενα δάνεια, είτε γιατί έχουν αρρυθμιστες φορολογικές ή ασφαλιστικές εισφορές, είτε γιατί έχουν ξεπεράσει τα όρια των κρατικών επιχορηγήσεων, είτε έχουν αρνητικά ίδια κεφάλαια, ή γιατί είναι ήδη υπερδανεισμένες. Με άλλα λόγια, ανήκουν σε μία κατηγορία που για τις ανάγκες του δανεισμού τις καθιστά προβληματικές ως προς την πιθανότητα αποπληρωμής των συνολικών υποχρεώσεων τους.

Εδώ πρέπει να γίνει κατανοητό, ότι οι τράπεζες είναι εποπτευόμενες οικονομικές μονάδες, γιατί δέχονται καταθέσεις και αναλαμβάνουν την υποχρέωση να επιστρέψουν αυτές τις καταθέσεις όταν οι καταθέτες τις απαιτήσουν. Και για να είναι αυτό δυνατόν, **τα δάνεια τα οποία δίνουν πρέπει να είναι επίσης εισπράξιμα**. Αν τα δάνεια σταματήσουν να είναι εισπράξιμα, υπονομεύεται η ικανότητα των τραπεζών να ανταποκριθούν στην υποχρέωση επιστροφής των

καταθέσεων στους καταθέτες. Γι' αυτό οι τράπεζες είναι εποπτευόμενες επιχειρήσεις, και ο κύριος στόχος της εποπτείας τους είναι διττός.

Πρώτον, να διασφαλισθεί η ποιότητα των δανείων που χορηγούν οι τράπεζες, ώστε να εξασφαλισθεί η ικανότητα αποπληρωμής των καταθετών. Και, δεύτερον, η διατήρηση μίνιμουμ ίδιων κεφαλαίων για να καλύψουν τυχόν ζημιές, που συμβαίνουν όπως σε κάθε επιχείρηση.

Αρα, μία οικονομική μονάδα με αρνητική οικονομική εικόνα, δεν μπορεί να έχει πρόσβαση σε τραπεζικό δανεισμό. Εποπτικά, οι κανόνες δεν μας επιτρέπουν να δανείζουμε προβληματικές επιχειρήσεις.

Σας διαβεβαιώνουμε, πως το τραπεζικό σύστημα καταβάλλει τεράστιες προσπάθειες για να στηρίξει και να βοηθήσει αυτές τις οικονομικές μονάδες να επανακτήσουν την ικανότητα τους να αποπληρώσουν τα δάνεια τους, **και να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για να έχουν ξανά πρόσβαση σε νέο δανεισμό.** Χάριν παραδείγματος, αναφέρω ότι για την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών μας, λαμβάνουμε υπόψη τα ιστορικά οικονομικά τους στοιχεία πριν την εκδήλωση της επιδημιολογικής κρίσης, και όχι αυτά που διαμορφώνονται κατά τη διάρκεια της κρίσης. Και αυτό το κάνουμε όχι μόνο για τους δανειζόμενους, αλλά και για το δικό μας συμφέρον. Γιατί μόνο έτσι θα μπορέσουμε να τους δώσουμε δάνεια ξανά.

Θα αναφέρω επίσης, ότι όσον αφορά τα δάνεια μέσω της EAT, οι προϋποθέσεις για αυτά τα δάνεια είναι Ευρωπαϊκές και κοινές για όλες τις ευρωπαϊκές χώρες, και δεν αντικατοπτρίζουν την πιστωτική πολιτική των τραπεζών.

Το τραπεζικό σύστημα έχει εξαντλήσει όλα τα περιθώρια ελαστικότητας και ερμηνείας των εποπτικών κανόνων, ώστε να ανταποκριθεί στη κρίση της πανδημίας. Εκτός από την χρηματοδότηση, έχει προβεί σε μεγάλο αριθμό ρυθμίσεων οφειλών, και αναστολών των αποπληρωμών – τα λεγόμενα μορατόρια, όπως θα αναφερθώ παρακάτω.

Θα ήθελα λοιπόν να είμαι απόλυτα ειλικρινής. **Το τραπεζικό σύστημα δεν μπορεί και δεν πρέπει να επαναλάβει τα λάθη του παρελθόντος.** Όση κατανόηση και να υπάρχει για την κρίση που περνάμε, οι τράπεζες δεν μπορούν να ξεπεράσουν τα εποπτικά και πιστοδοτικά κριτήρια που διέπουν την λειτουργία τους, και πιο συγκεκριμένα **δεν μπορούν να δώσουν δάνεια σε οικονομικές μονάδες όταν η ικανότητα εξυπηρέτησης και η δυνατότητα αποπληρωμής των δανείων ή δεν υπάρχει ή δεν μπορεί να τεκμηριωθεί.**

Αντιλαμβάνομαι πως και αυτές οι οικονομικές μονάδες έχουν ανάγκη ρευστότητας. Το τραπεζικό σύστημα όμως δεν μπορεί να ανταποκριθεί σε αυτή τη πρόκληση. Η πρόκληση αυτή ξεπερνάει τους βασικούς και αδιαπραγμάτευτους θεσμικούς κανόνες που διέπουν την λειτουργία του.

Και το ξεπερνάει γιατί αν διοχετεύσει την ρευστότητα που έχει – δηλαδή τα χρήματα των καταθέσεων και τα δικά του κεφάλαια - σε δανειολήπτες που δεν ικανοποιούν τα εποπτικά και πιστοδοτικά κριτήρια, θα δημιουργηθούν νέα κόκκινα δάνεια. Δηλαδή **ένα νέο κύμα κόκκινων δανείων και θα μας πάει ένα βήμα πίσω** (και ίσως παραπάνω) στην ηράκλεια προσπάθεια που κάνουμε να μειώσουμε τα κόκκινα δάνεια που κληρονομήσαμε από την πολυετή κρίση.

Η συγκεκριμένη πρόκληση της χρηματοδότησης οικονομικών μονάδων οι οποίες δεν μπορούν να χρηματοδοτηθούν από τις τράπεζες, **μπορεί να αντιμετωπισθεί μόνο από το κράτος**, το οποίο μπορεί να μεταφέρει πόρους, αν το κρίνει εφικτό, προς αυτό τον σκοπό, μέσω επιδοτήσεων. Το πρόγραμμα της επιστρεπτέας προκαταβολής και η επιδότηση των θέσεων εργασίας είναι τέτοια παραδείγματα.

3. Αναστολές δανείων - Λήξη των moratoria - Step up λύσεις

Ανέφερα προηγουμένως, ότι ένας από τους τρόπους με το οποίους το τραπεζικό σύστημα συνέδραμε στη ρευστότητα της οικονομίας, ήταν οι αναστολές των δόσεων.

Στην τελευταία μου τοποθέτηση στην Βουλή τον Ιούνιο 2020, σας είχα αναφέρει ότι είχαν τότε ενταχθεί 179.621 επιχειρήσεις και νοικοκυριά, σε εννεάμηνη αναστολή δόσεων. Στο τέλος του 2020, το σύνολο των αναστολών είχε ανέλθει σε 397.000 επιχειρήσεις και νοικοκυριά, για συνολικό ποσό 28 περίπου δισ. ευρώ. Πολλές από αυτές τις αναστολές (moratoria) – λόγω της 9μηνης διάρκειας που υπαγορεύεται από Ευρωπαϊκές εποπτικές οδηγίες - έληξαν στις 31.12.2020, και αυτό που ενδιαφέρει όλους είναι η επάνοδος στην εξυπηρέτησή τους.

Με σκοπό την ομαλή επάνοδο εξυπηρετήσεως αυτών των δανείων, οι τράπεζες έχουν εντάξει τους επανερχομένους σε καθεστώς εξυπηρέτησης δανειολήπτες σε 5 κατηγορίες.

- Η **1^η κατηγορία** περιλαμβάνει όσους δανειολήπτες έχουν, αντικειμενικά, τη δυνατότητα να εξυπηρετήσουν πλήρως της δανειακές τους οφειλές, αμέσως μετά τη λήξη της αναστολής.
- Η **2^η κατηγορία** αφορά δανειολήπτες στεγαστικών δανείων που έχουν υπαχθεί στο πρόγραμμα ΓΕΦΥΡΑ Ι, για τους οποίους προβλέπεται 9μηνη επιδότηση δόσεων, μετά την άρση της αναστολής. Το Γέφυρα Ι είναι ένα πολύ επιτυχημένο πρόγραμμα, και για το λόγο αυτό υποστηρίζουμε και το πρόγραμμα ΓΕΦΥΡΑ ΙΙ, που θα αφορά μικρές επιχειρήσεις.

- Η **3^η κατηγορία**, αφορά δανειολήπτες, που αντιμετωπίζουν προσωρινά προβλήματα πλήρους εξυπηρέτησης των οφειλών τους. Για αυτή τη κατηγορία, οι τράπεζες έχουν δημιουργήσει προγράμματα σταδιακής επαναφοράς, αρχίζοντας με 50% των δόσεων για 6 μήνες, τουλάχιστον.
- Η **4^η κατηγορία** αναφέρεται σε δανειολήπτες, που έχουν ήδη περιέλθει σε αδυναμία πληρωμής. Υπολογίζεται ότι 15 με 20% από τα δάνεια που έχουν ανασταλεί θα πάνε στην κατηγορία αυτή.
- Η **5^η κατηγορία** αφορά αναστολές δανείων σε ειδικά ορισμένες δραστηριότητες, όπως λ.χ. τον ξενοδοχειακό κλάδο. Για την κατηγορία αυτή, η αναστολή από τα μορατόρια έχει ήδη επεκταθεί μέχρι τέλος του 2021.

Όπως βέβαια αντιλαμβάνεστε όλες αυτές οι ενδιάμεσες λύσεις που θα προσφέρουν οι τράπεζες στις επιχειρήσεις θα πρέπει να είναι σε συμμόρφωση με τις εποπτικές δεσμεύσεις που έχουμε έναντι του SSM.

4. Προοπτικές χρηματοδότησης για το 2021

Πριν κλείσω τις αναφορές μου στην χρηματοδότηση της οικονομίας από το τραπεζικό σύστημα, επιτρέψτε μου να αναφερθώ στις προοπτικές για τη χρηματοδότηση του 2021. Εν συντομία, θα είναι ανάλογες με εκείνες του 2020.

Υπολογίζουμε ότι τα προγράμματα εμβολιασμού θα αρχίσουν να παράγουν θετικά και σταθεροποιητικά για την οικονομία αποτελέσματα από τα μέσα προς το τέλος του 2^{ου} τριμήνου. Και αναμένουμε ότι τάσεις αυτές θα επιταχυνθούν όταν τα αρχικά προγράμματα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Αναπτύξεως ξεκινήσουν στο 2^ο εξάμηνο του χρόνου.

Στα πλαίσια της ανάκαμψης της Ελληνικής οικονομίας, το τραπεζικό σύστημα είναι έτοιμο να χρηματοδοτήσει όλες τις φερέγγυες και παραγωγικές πρωτοβουλίες της οικονομίας. Με βάση τους προγραμματισμούς των τραπεζών μελών μας, υπολογίζουμε ότι το τραπεζικό σύστημα θα διαθέσει πάνω από 15 δισ. ευρώ σε νέες χρηματοδοτήσεις.

Το τραπεζικό σύστημα είναι επίσης έτοιμο να συνεργαστεί με την Πολιτεία για τη διοχέτευση πόρων από το Ταμείο Ανάκαμψης προς επενδυτικά έργα του ιδιωτικού τομέα. Σημειώνεται ότι μέσω της συμμετοχής των τραπεζών σε αυτές τις χρηματοδοτήσεις εξασφαλίζεται η μόχλευση των πόρων του Ταμείου.

Τονίζουμε και πάλι, ότι το πιο ασθενές κομμάτι της οικονομίας θα πρέπει να στηριχθεί από την πολιτεία μέσω των διαφόρων προγραμμάτων της, όπως η επιστρεπτέα προκαταβολή, το πρόγραμμα ΓΕΦΥΡΑ II, και άλλα παρόμοια προγράμματα.

5. Εργαλεία για τη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων

Και τώρα, έρχομαι στο δεύτερο θέμα στο οποίο μας καλέσατε να σχολιάσουμε, δηλαδή το θέμα των μη εξυπηρετούμενων δανείων και την διαχείρισή τους - πώς έγινε, πώς γίνεται και πώς θα γίνεται η διαχείρισή τους.

Η χώρα μας βγαίνει από μια μακρά κρίση που ξεκίνησε το 2009, η οποία, λόγω της **μεγάλης πτώσεως** στο ακαθάριστο εθνικό προϊόν (που πλησίασε το 30%), **υπονόμωσε σημαντικά - για να μην πω διέλυσε** - την ικανότητα πολλών οικονομικών μονάδων, τόσο ιδιωτών, όσο και επιχειρήσεων, να εξυπηρετήσουν τα υφιστάμενα δάνεια τους – εξ' ου και το «τσουνάμι» των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Αυτή είναι η πραγματικότητα, και απεικονίζεται δυστυχώς στους ισολογισμούς των τραπεζών.

Και παρεμπιπτόντως, αυτός είναι ο κύριος λόγος που επηρεάζει αρνητικά την ικανότητα των εταιρειών και ιδιωτών να λάβουν νέα δάνεια.

Όπως ανέφερα, οι τράπεζες προσπαθούν συστηματικά να μειώσουν αυτά τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Συγκεκριμένα, από την κορύφωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων το 2016 μέχρι σήμερα τα δάνεια αυτά μειώθηκαν κατά 46 δισ. ευρώ, από 106 δισ. σε 66 δισ. ή κατά 43%. Αυτό επιτεύχθηκε κυρίως μέσω βιώσιμων ρυθμίσεων, ρευστοποίηση ενεχύρων μεγάλης αξίας, από πωλήσεις δανείων στη δευτερογενή αγορά και τιτλοποιήσεις δανείων.

Και επαναλαμβάνω ότι οι προσπάθειες των τραπεζών προς αυτήν την κατεύθυνση είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με τον στόχο τους να βελτιώσουν την πιστοληπτική ικανότητα των οικονομικών μονάδων με τα προβληματικά δάνεια.

6. Επιτυχία του προγράμματος ΗΡΑΚΛΗΣ

Στις προσπάθειες των τραπεζών να μειώσουν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, καθοριστικό ρόλο έχει παίξει η επιτυχία του προγράμματος ΗΡΑΚΛΗΣ. Μέσω του προγράμματος ΗΡΑΚΛΗΣ, η πολιτεία εγγυάται την φερεγγυότητα των ομολόγων που εκδίδονται από την τιτλοποίηση δανείων και που έχουν την υψηλότερη πιστοληπτική διαβάθμιση, σε σχετικούς όρους. Με αυτό τον τρόπο, διευκολύνεται η μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων στους ισολογισμούς των τραπεζών.

Το πρόγραμμα ΗΡΑΚΛΗΣ αντέγραψε το ιταλικό μοντέλο που ήταν ήδη δοκιμασμένο και εγκεκριμένο από την Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κάτι που έκανε την έγκρισή του πολύ πιο εύκολη.

Από τον Νοέμβριο του 2019, όταν άρχισε να εφαρμόζεται το πρόγραμμα ΗΡΑΚΛΗΣ, οι Τράπεζες έχουν ήδη τιτλοποιήσει και συνεπώς μειώσει 9 δισ. (ήδη εκτελεσμένα) και έχουν προγραμματίσει άλλα 21,5 δισ. ευρώ. Δηλαδή το

πρόγραμμα ΗΡΑΚΛΗΣ οδήγησε σε μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων κατά 31 δισ. ευρώ.

Λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη περαιτέρω μείωσης, ώστε το τραπεζικό σύστημα να καταλήξει με μονοψήφιο ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων, η κυβέρνηση προχωρά, με την πλήρη συναίνεση του τραπεζικού συστήματος, στην επέκταση και παράταση του προγράμματος (δηλαδή τον ΗΡΑΚΛΗ II). Υπολογίζεται ότι για την επέκταση και παράταση θα απαιτηθούν ακόμη 10 δισ. ευρώ εγγυήσεις του Ελληνικού Δημοσίου (στο ΗΡΑΚΛΗΣ I οι εγγυήσεις ανήλθαν σε 12 δισ. ευρώ), που θα υποστηρίξουν μια περαιτέρω μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων κατά 30 δισ. ευρώ.

Εκτιμώ ότι μέσω του ΗΡΑΚΛΗ I και II, σε συνδυασμό με όλα τα άλλα μέσα που διαθέτουμε σήμερα (π.χ. βιώσιμες ρυθμίσεις, κ.λπ), το τραπεζικό σύστημα δύναται να μειώσει το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων σε μονοψήφιο ποσοστό εντός των επομένων 24 μηνών και φυσικά εκτός κάποιου απροόπτου.

7. Νέα εργαλεία για τη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων (Bad Bank, ή asset management company)

Τελειώνοντας θα ήθελα να αναφερθώ και στην γνωστή σε όλους πρόταση της Τραπέζης Ελλάδος για την δημιουργία Εταιρείας Διαχείρισης Ενεργητικού (**Asset Management Company**), ως μια νέα προσθήκη στην εργαλειοθήκη για την μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Το τραπεζικό σύστημα έχει δηλώσει επανειλημμένως, ότι όσο περισσότερα εργαλεία διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων είναι διαθέσιμα, τόσο αποτελεσματικότερη είναι η διαχείρισή τους. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, καλωσορίζει την πρωτοβουλία της Τράπεζας Ελλάδος.

Αυτή η πρωτοβουλία είναι και εντός πλαισίου του Ευρωπαϊκού διαλόγου, καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή άνοιξε για πρώτη φορά τον διάλογο για τις λεγόμενες Asset Management Companies στις 13 Μαρτίου του 2018, δηλαδή εδώ και τρία χρόνια. Η θέση της Επιτροπής (και σωστά) είναι ότι οι Τράπεζες θα πρέπει να απαλλάσσονται από τα προβληματικά δάνεια, ώστε να επικεντρώνονται κατά κύριο λόγο στην χρηματοδότηση της οικονομίας.

Στο αναλυτικό κείμενο σχετικά με τις bad bank που δημοσιοποίησε στις 13 Μαρτίου 2018, η Επιτροπή έθεσε μία σειρά από θέματα, που πρέπει να εξεταστούν ενδεχομένως με ομοιόμορφο τρόπο σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, όπως λ.χ. εάν οι δημόσιοι πόροι που θα διατεθούν για ένα τέτοιο σχήμα, θα είναι συμβατοί με τις κρατικές ενισχύσεις, και δεν θα θίγουν τον ευρωπαϊκό ανταγωνισμό.

Επίσης είναι γνωστό ότι τόσο στην Ελλάδα, όσο και σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες (Ισπανία, Ιταλία, Πορτογαλία) μέρος από τα κεφάλαια των τραπεζών αποτελείται από τον αναβαλλόμενο φόρο.

Είναι προφανές από τα ανωτέρω, ότι η πρόταση της ΤτΕ για δημιουργία εταιρείας διαχείρισης ενεργητικού είναι ευπρόσδεκτη, καθώς διακρίνεται από σημαντικά στοιχεία καινοτομίας που επιτρέπουν, πέρα από τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, και την καλύτερη διαχείριση της αναβαλλόμενης φορολογίας. Ωστόσο, υπάρχουν διαστάσεις της προτάσεως αυτής που χρειάζονται περαιτέρω ανάλυση και πιθανές εγκρίσεις από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μιας και δεν υπάρχει προηγούμενο, όπως με το πρόγραμμα Ηρακλής.

Γι' αυτό τον λόγο, η Ελληνική Ένωση Τραπεζών θα διατυπώσει τις παρατηρήσεις της και θα αναλύσει, με τη βοήθεια ανεξάρτητου ειδικού συμβούλου, λεπτομερώς την πρόταση της Τράπεζας της Ελλάδος.

Τέλος, θέλω να αναφερθώ σε ένα ακόμη στοιχείο που δείχνει ότι το θέμα των bad banks, είναι ήδη μέρος του ευρωπαϊκού διαλόγου. Στην τελευταία συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας, συζητήθηκε το θέμα. Και έχω στα χέρια μου ένα πιο πρόσφατο κείμενο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Σεπτέμβριος του 2020), που εξετάζει πλέον το ενδεχόμενο αυτές οι εταιρείες διαχείρισης ενεργητικών να ασχοληθούν ειδικά με τη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, που προκάλεσε, πανευρωπαϊκά, η πανδημία. Και τούτο διότι η εκτίμηση τους είναι ότι η πανδημία ενδέχεται να τριπλασιάσει τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια στην Ευρώπη συνολικά. Άρα χρειαζόμαστε όλα τα όπλα για να αντιμετωπίσουμε την πιθανή αυτή αύξηση, η οποία όμως στη χώρα μας φαίνεται να είναι σχετικά μικρή και σε κάθε περίπτωση διαχειρίσιμη, τουλάχιστον με τα στοιχεία που έχουμε έως σήμερα.

Όλες οι λύσεις επομένως είναι ευπρόσδεκτες, αλλά πρέπει να αναλυθούν και να συζητηθούν, προκειμένου να αυξήσουμε τα οικονομικά και νομικά μας εργαλεία και λύσεις, ώστε σύντομα ο όγκος των μη εξυπηρετούμενων δανείων να αποτελεί οριστικά παρελθόν.

Σας ευχαριστώ.
